
UGOVOR
IZMEĐU FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE I
NARODNE REPUBLIKE BUGARSKE O UZAJAMNOJ PRAVNOJ POMOĆI

("Sl. list FNRJ - Međunarodni ugovori i drugi sporazumi", br. 1/57)

Vlada Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Vlada Narodne Republike Bugarske, u cilju uređivanja uzajamne pravne pomoći sporazumjele su se u sljedećem:

Dio I
PRAVNA POMOĆ U GRAĐANSKIM STVARIMA

Pravna zaštita

Član 1.

Državljeni jedne države ugovornice imaju na teritoriji druge države ugovornice slobodan pristup sudovima i mogu se pred ovima pojavljivati i koristiti se pravnom zaštitom u pogledu ličnosti i imovine pod istim uslovima kao i sopstveni državljani.

Član 2.

1) Ako državljani jedne države ugovornice, koji imaju prebivalište ili poslovno sjedište u jednoj od država ugovornica, istupaju kao učesnici u postupku pred sudom druge države ugovornice, neće se od njih tražiti obezbjeđenje parničkih troškova ni polaganje predujma sudskih taksa.

2) Međutim, iznos za troškove koji u postupku stranke moraju unaprijed položiti, može se zahtijevati od državljana druge države ugovornice pod istim uslovima i u istom obimu kao i od sopstvenih državljana.

Oslobođenje od plaćanja taksa i troškova

Član 3.

Državljeni jedne države ugovornice koristiće se, pred sudovima druge države ugovornice, pod istim uslovima i u istom obimu kao i sopstveni državljani, pravom da budu oslobođeni od plaćanja taksa i troškova s obzirom na prihode i imovno stanje.

Član 4.

1) Uvjerenje potrebno za priznanje prava iz člana 3. ovog ugovora izdavaće nadležni državni organ one države ugovornice u kojoj molilac ima uobičajeno boravište.

2) Ako molilac nema uobičajeno boravište ni u jednoj od država ugovornica, dovoljno je uvjerenje diplomatskog ili konzularnog predstavništva države čiji je on državljanin.

Član 5.

1) Državni organ nadležan za izdavanje uvjerenja navedenog u članu 4. stav 1. ovog ugovora može tražiti od državnih organa druge države ugovornice obavještenja o prihodima i imovnom stanju molioaca.

2) Sud koji odlučuje po molbi za priznanje prava iz člana 3. ovog ugovora može da u granicama svojih ovlaštenja provjeri podnijeta uvjerenja i obavještenja i da zatraži potrebne dopunske podatke.

Zajedničke odredbe o pravnoj pomoći i dostavljanju

Član 6.

1) Države ugovornice obavezuju se da će po molbi međusobno ukazivati pravnu pomoć i vršiti dostavljanje u građansko-pravnim stvarima - parničnim i vanparničnim. Ovo važi za slučaj kad su u tim stvarima nadležni upravni organi.

2) U sljedećim odredbama ovog dijela ugovora imaju se pod sudovima podrazumijevati i upravni organi ukoliko su nadležni za stvari navedene u stavu 1. ovog člana.

Član 7.

Jugoslovenski i bugarski sudovi opšte međusobno, s jedne strane preko državnih sekretarijata za pravosudnu upravu narodnih republika Srbije, Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Makedonije i Crne Gore, a s druge strane preko Ministarstva pravosuđa Narodne Republike Bugarske, ukoliko ovim ugovorom nije izričito drukčije određeno (član 13. stav 2).

Član 8.

1) Zamolnice za pravnu pomoć i dostavljanje sastavljaju se na srpskohrvatskom, slovenačkom, makedonskom ili bugarskom jeziku.

2) Isprave i druga pismena koja se sastavljaju pri rješavanju zamolnica iz stava 1. ovog člana moraju se napisati na jednom od jezika navedenih u istom stavu.

Član 9.

Zamolnica treba da sadrži predmet na koji se odnosi, ime stranaka, njihovo zanimanje i mjesto prebivališta ili boravišta. U zamolnici za dostavljanje mora se, osim toga, označiti adresa primaoca i vrsta pismena koje treba dostaviti, a u zamolnici za pravnu pomoć, okolnosti u pogledu kojih treba provesti dokaz, i, po potrebi, pitanja koja se imaju postaviti licu koje treba saslušati.

Član 10.

1) Zamolnice i pismena koja se dostavljaju od sudova i drugih organa država ugovornica moraju biti snabdjeveni pečatom suda ili organa koji ih je izdao i nije potrebno njihovo ovjeravanje.

2) Zamolnice za ukazivanje pravne pomoći sastavljaju se u formi propisanoj zakonodavstvom države ugovornice od koje zamolnice potiču. Ukoliko zakonodavstvo zamoljene države uslovljava udovoljenje zamolnici posebnim uslovima, zamoljeni sud može zatražiti da se zamolnica dopuni.

3) Države ugovornice mogu sporazumno propisati formulare za upotrebu pri podnošenju zahjeva za ukazivanje pravne pomoći.

Član 11.

Udovoljenje zamolnicama vrši se po zakonu zamoljene države. Međutim, zahtjevu suda od kojeg potiče zamolnica, da se postupi po nekoj naročitoj formi, udovoljiće se ukoliko se to ne protivi osnovnim načelima zakonodavstva zamoljene države.

Član 12.

- 1) Ako je zamoljeni sud nenadležan, uputiće zamolnicu nadležnom sudu.
- 2) Udovoljenje zamolnici može se odbiti samo ako zamoljena država smatra da se udovoljenjem zamolnici ugrožavaju njena suverena prava ili njena sigurnost, ili da je udovoljenje u protivnosti sa osnovnim načelima njenog zakonodavstva.

Član 13.

1) Sudovi kojima su upućene zamolnice za pravnu pomoć udovoljiće ovima i pri tome će, po potrebi, primijeniti ista prinudna sredstva kao i pri udovoljenju zamolnicama za pravnu pomoć između domaćih sudova. Prinudna sredstva neće se primjenjivati ako se radi o ličnom dolasku parničnih stranaka.

2) Sud od kojeg potiče zamolnica biće na njegov zahtjev pravovremeno obaviješten o vremenu i mjestu izvršenja tražene radnje; ovo obavještenje vršiće sudovi neposredno preko pošte.

Član 14.

U svim slučajevima u kojima nije udovoljeno zamolnici obavijestiće se o tome bez odlaganja sud od kojeg potiče zamolnica uz navođenje razloga. Ako je zamolnica upućena drugom sudu, naznačiće se taj sud.

Član 15.

1) Pismena koja treba dostaviti moraju se sastaviti na jeziku zamoljenog suda ili se mora uz njih priložiti prijevod na taj jezik (član 8. stav 1). Prijevod treba da bude potvrđen kao ispravan ili od strane nadležnog organa ili tumača koji je službeno postavljen u jednoj od država ugovornica; ovjera potpisa nije potrebna.

2) Ako pismeno nije sastavljeno na jeziku zamoljenog suda niti je priložen prijevod na taj jezik, zamoljeni sud ograničiće se na to da izvrši dostavu predajom pismena primaocu ako je ovaj voljan da ga primi.

Član 16.

Dostavljanje se dokazuje ili dostavnicom, na kojoj treba da bude datum, potpisi dostavljača i lica kome je pismeno uručeno, kao i pečat suda, ili uvjerenjem zamoljenog suda iz kojeg se vidi da je dostavljanje izvršeno, i način i vrijeme dostavljanja. Ako su pismena koja podliježu uručanju dostavljena u dva primjerka dostavljanje se potvrđuje na drugom primjerku.

Član 17.

Obje države zadržavaju pravo da uručuju pismena svojim državljanima, koji se nalaze na teritoriji druge države, preko svojih diplomatskih ili konzularnih predstavništava. Pri ovom načinu uručenja ne smiju se upotrebljavati prinudne mjere.

Troškovi **Član 18.**

1) Od države od koje potiče zamolnica ne smiju se zahtijevati nikakve takse niti troškovi za udovoljenje zamolnicama za pravnu pomoć i dostavljanje. Od toga se mogu izuzeti samo naknade vještacima.

2) Sprovođenje vještačenja može se učiniti zavisnim od polaganja predujma kod zamoljenog suda samo ako naknadu vještaku treba da snosi stranka.

Zaostavštine **Član 19.**

1) Državljan jedne države ugovornice mogu, saglasno odredbama ovog ugovora, izjavom posljednje volje (testamentom, zavještanjem), raspolagati svojom imovinom koja se nalazi na teritoriji druge države ugovornice.

2) Državljan jedne države ugovornice mogu sticati u drugoj državi ugovornici imovinska prava na osnovu zakonskog ili testamentalnog nasljeđivanja pod istim uslovima i u jednakom obimu kao i državljani te države.

Član 20.

1) Nasljedno-pravni odnosi određuju se po zakonodavstvu države ugovornice čiji je državljani bio ostavilac u momentu smrti.

2) Ako nema nasljednika, nasljeđivanje pokretne imovine vrši se po zakonu države ugovornice čiji je državljani bio ostavilac u momentu smrti, a nasljeđivanje nepokretne imovine - po zakonu države ugovornice na čijoj se teritoriji imovina nalazi.

Član 21.

U pogledu sposobnosti za sastavljanje ili opozivanje testamenta kao i u pogledu pravnih posljedica nedostatka volje (prevara, greška itd.) primjenjuje se zakonodavstvo države ugovornice čiji je državljani bio ostavilac u momentu sastavljanja odnosno opozivanja testamenta.

Član 22.

U pogledu forme u kojoj se sastavlja ili opoziva testament primjenjuje se zakonodavstvo države ugovornice, čiji je državljani bio ostavilac u momentu sastavljanja odnosno opozivanja testamenta. Ipak je dovoljno ako su bili poštovani propisi zakonodavstva države ugovornice, na čijoj je teritoriji testament bio sastavljen odnosno opozvan.

Član 23.

Za raspravljanje o nepokretnim stvarima iz zaostavštine i za rješavanje zahtjeva na nasljedstvo, nužni dio ili legat koji se na te stvari odnose, isključivo su nadležni sudovi one države ugovornice na čijoj se teritoriji te stvari nalaze.

Član 24.

1) Za raspravljanje o pokretnim stvarima iz zaostavštine državljana država ugovornica, kao i za rješavanje spornih zahtjeva na nasljedstvo, nužni dio ili legat koji se na te stvari odnose, nadležni su sudovi države čiji je državljanin ostavilac, ukoliko u ovom ugovoru nije drukčije određeno. Međutim, nadležnost sudova druge države ugovornice ne isključuje se u slučajevima u kojima izvršenje predviđeno u stavu 2. ovog člana nije više moguće.

2) Svaka država ugovornica obavezuje se da će priznavati i dopustiti izvršenje odluka o naslijeđu i spornim zahtjevima na nasljedstvo, nužni dio ili legat koje donesu sudovi države čiji je državljanin ostavilac, ukoliko se te odluke odnose na pokretnu zaostavštinu koja se nalazi na njenoj teritoriji, a radi se o zaostavštini državljana druge države ugovornice, i to:

a) ako iz sljedećih odredaba ne proizlazi što drugo; ili

b) ako se te odluke ne protive osnovnim načelima zakonodavstva države u kojoj se zaostavština nalazi.

3) U pogledu pismena koja treba priložiti uz prijedlog za izvršenje primjenjivaće se odredbe člana 45. ovog ugovora.

4) Sudovi država ugovornica predavaće radi sprovođenja rasprave zaostavštine u smislu stava 1. ovog člana, na molbu nadležnih organa države čiji je državljanin bio ostavilac pokretne stvari iz njegove zaostavštine, ukoliko:

a) u sljedećim odredbama nije drukčije određeno, odnosno

b) ukoliko se tome ne protive zabrane izvoza ili devizno-pravni propisi.

Član 25.

1) Ako na teritoriji jedne države ugovornice umre državljanin druge države ugovornice, nadležni sud (organ) treba odmah da obavijesti diplomatsko ili konzularno predstavništvo druge države o smrti i da mu saopšti sve što mu je poznato o nasljednicima, o njihovom prebivalištu (boravištu) i adresi, o karakteru i vrijednosti zaostavštine, a isto tako i o testamentu ako postoji. To isto važi i kada nadležni sud (organ) dozna da je u njegovoj državi ostala imovina državljana druge države ugovornice koji je umro van teritorije dviju država ugovornica.

2) Ako diplomatsko ili konzularno predstavništvo države čiji je državljanin bio umrli, sazna o smrti ranije, dužno je da o tome izvijesti nadležni sud (organ) druge države ugovornice.

Član 26.

1) Ako se u jednoj državi ugovornici nalazi zaostavština državljana druge države ugovornice, sud ili drugi nadležni državni organ, preduzeće, na prijedlog ili po službenoj

dužnosti mjere koje su potrebne za obezbjeđenje i korisno upravljanje zaostavštinom, kao i za sprječavanje njenog smanjenja ili nanošenja kakve druge štete.

2) Sud ili drugi nadležni državni organ preduzeće mjere navedene u stavu 1. ovog člana po propisima koji važe u njihovoj sopstvenoj državi. Međutim, te mjere sprovedeće se, po molbi druge države, i u nekoj naročitoj formi ako ovo nije u protivnosti sa osnovnim načelima zakonodavstva zamoljene države.

3) Ako je u mjestu gdje se nalazi zaostavština sjedište diplomatskog ili konzularnog predstavništva države čiji je državljanin bio umrli, onda se mjere navedene u stavu 1. ovog člana mogu preduzeti samo ako je diplomatsko ili konzularno predstavništvo bilo o tome blagovremeno obaviješteno, diplomatsko ili konzularno predstavništvo ima pravo da učestvuje kod preduzimanja službenih radnji i da stavlja prijedloge.

4) U ostalim slučajevima treba bez odlaganja izvijestiti diplomatsko ili konzularno predstavništvo o ovim mjerama koje su preduzete za obezbjeđenje i za upravljanje zaostavštinom. Na prijedlog diplomatskog ili konzularnog predstavništva ove se mjere mogu izmijeniti ili ukinuti bez štete po prava trećih lica.

Član 27.

Proglašenje testamenta vrši sud (organ) države ugovornice na čijoj se teritoriji nalazi testament. Ovjereni prijepis testamenta i zapisnika o stanju i sadržini testamenta, a prema okolnostima i zapisnik o njegovom proglašenju dostavljaju se sudu države čiji je državljanin bio ostavilac, nadležnom za raspravu zaostavštine, ukoliko po odredbama ovog ugovora nije nadležan sud države ugovornice u kojoj je zavještanje proglašeno. Pod istim uslovima na molbu suda države čiji je državljanin bio ostavilac može se dostaviti i originalni testament.

Član 28.

1) Na zahtjev nasljednika, ili legatara, koji su državljani države ugovornice u kojoj se nalazi zaostavština ili koji borave na njenoj teritoriji, može sud da zadrži cijelu zaostavštinu ili dovoljan dio iste, dok nadležni sud države čiji je državljanin bio ostavilac, pravosnažno ne odluči o zahtjevu nasljednika ili legatara.

2) Iste mjere može sud preduzeti i na zahtjev povjerilaca ostavioca koji su državljani države ugovornice na čijoj teritoriji se nalazi zaostavština, ili koji na toj teritoriji borave, ako svoja potraživanja prijave i, po potrebi, pokrenu postupak za njihovo priznanje.

Član 29.

1) Radi stavljanja zahtjeva navedenih u članu 28. ovog ugovora odrediće se oglasom rok od tri do šest mjeseci u kome se zahtjevi gore pomenutih lica moraju prijaviti i, po potrebi, pokrenuti postupak za njihovo priznanje. Ako se ti zahtjevi u ovom roku ne prijave, odnosno ako se ne pokrene postupak za njihovo priznanje, ne može se odbiti prodaja pokretne zaostavštine pozivanjem na odredbe člana 28. ovog ugovora.

2) Objavljivanje oglasa iz stava 1. ovog člana izvršiće se u službenim listovima obiju država ugovornica ("Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije" odnosno "Izvestija na Presidiuma na Narodnoto s'branie" Narodne Republike Bugarske). Ovjeren prijepis oglasa mora se poslati diplomatskom ili konzularnom predstavništvu države čiji je državljanin bio ostavilac.

Član 30.

1) Ako je ostavilac koji je bio državljanin jedne države ugovornice, imao posljednje prebivalište na teritoriji druge države ugovornice, mogu nasljednici, koji stanuju na teritoriji te druge države, zahtijevati u roku iz člana 29. stav 1. ovog ugovora da sud te države sprovede raspravu pokretne zaostavštine koja se nalazi u istoj državi. Ovom zahtjevu udovoljiće se ako tome ne prigovori koji nasljednik, ili legatar, u roku od tri mjeseca po isteku roka iz člana 29. stav 1. ovog ugovora. Ako nema prigovora, sudovi te države nadležni su i za rješavanje spornih zahtjeva na zaostavštinu.

2) Ako u smislu stava 1. ovog člana treba da o pokretnoj zaostavštini raspravlja sud države u kojoj se ta zaostavština nalazi, primjenjivaće se odredbe nasljednog prava države čiji je državljanin bio ostavilac i to kako kod rasprave zaostavštine, tako i pri rješavanju spornih zahtjeva na zaostavštinu.

Član 31.

1) Ako državljanin jedne države ugovornice umre za vrijeme putovanja na teritoriji druge države ugovornice, a tamo nema prebivališta ni uobičajeno boravište, onda će se stvari, koje je nosio sa sobom, po spisku, bez drugih formalnosti predati diplomatskom ili konzularnom predstavništvu njegove države.

2) Diplomatsko ili konzularno predstavništvo postupiće sa tim stvarima po propisima svoje države, pošto bude regulisalo dugove koje je umrli napravio za vrijeme boravka u državi u kojoj je umro.

Član 32.

U parničnim i vanparničnim stvarima zaostavština, po kojima se raspravlja na teritoriji jedne države ugovornice, diplomatsko ili konzularno predstavništvo druge države ugovornice zastupa njene državljane ako su ovi odsutni i nisu odredili opunomoćenika.

Član 33.

Koja se imovina ima smatrati pokretnom ili nepokretnom, određuje se po zakonodavstvu države u kojoj se nalazi ta imovina.

Član 34.

Dok se između obje države ugovornice ne zaključi sporazum radi izbjegavanja dvostrukog opterećenja porezom i taksama na naslijeđe, svaka država ugovornica pridržava sebi pravo da, prije predaje pokretne zaostavštine organima druge države ugovornice, naplati sve poreze i takse kojima podliježe naslijeđe po njenom zakonodavstvu.

Starateljstvo (tutela i curatela)

Član 35.

Starateljstvo (tutela i curatela) spada u nadležnost organa države ugovornice čiji je državljanin poslovno nesposobno lice, ukoliko ovaj ugovor ne predviđa što drugo.

Član 36.

1) Ako je na teritoriji jedne države ugovornice neophodno preduzimanje mjera od strane starateljskog organa u interesu državljanina druge države ugovornice, koji ima prebivalište ili boravište ili imovinu na teritoriji države gdje je potrebno takve mjere preduzeti, nadležni organ te države će obavijestiti odmah o tome diplomatsko ili konzularno predstavništvo države ugovornice čiji je državljanin to lice.

2) Ako je u pitanju slučaj koji ne trpi odlaganje, organ druge države ugovornice može jednovremeno sa obavještavanjem diplomatskog ili konzularnog predstavništva, da sam preduzme neophodne privremene mjere. Ove će mjere važiti dok nadležni organ države ugovornice čiji je državljanin poslovno nesposobno lice ne donese potrebnu odluku, o kojoj će obavijestiti teritorijalni organ koji je odredio privremene mjere.

3) Mjere iz stava 2. ovog člana mogu biti preduzete i u interesu lica čije je boravište nepoznato a koje nema svoga zastupnika.

Poslovna sposobnost

Član 37.

Poslovna sposobnost lica određuje se po zakonodavstvu države ugovornice čiji su oni državljani.

Član 38.

1) Utvrđivanje očinstva i pravni odnosi između djeteta rođenog van braka i muškarca koji treba da se smatra njegovim ocem, rješavaju se po zakonodavstvu države ugovornice čiji je državljanin bilo dijete prilikom rođenja.

2) Oспорavanje očinstva rješava se po zakonodavstvu države ugovornice čiji je državljanin bilo dijete prilikom rođenja.

Član 39.

U sporovima za utvrđivanje ili za osporavanje očinstva (član 38) nadležan je sud one države ugovornice čiji je državljanin bilo dijete prilikom rođenja ili sud države ugovornice na čijoj se teritoriji nalazi prebivalište djeteta u vrijeme pokretanja spora.

Usvojenje

Član 40.

1) Ako je usvojlac državljanin jedne države ugovornice, a usvojenik državljanin druge države ugovornice za usvojenje i raskidanje usvojenja potrebno je da su ispunjeni materijalni uslovi predviđeni nacionalnim zakonom kako usvojioca tako i usvojenika.

2) Postupak za usvojenje i raskidanje usvojenja sprovodi organ države ugovornice čiji je državljanin usvojenik.

Proglašenje nestalih lica za umrle i dokazivanje smrti

Član 41.

1) Proglašenje nestalog lica za umrlo i dokazivanje smrti spada u nadležnost suda države ugovornice čiji je državljanin bilo lice prilikom nestanka.

2) Sud jedne države ugovornice može proglasiti umrlim državljanina druge države ugovornice:

a) na zahtjev lica koje želi da ostvari nasljedna prava ili prava koja proizlaze iz imovinskih odnosa i među supruzima u odnosu na nepokretno imanje odsutnoga, koje se nalazi na teritoriji te države ugovornice; ili

b) na zahtjev supruga u odnosu na postojanje braka, ako suprug u momentu podnošenja zahtjeva ima prebivalište na teritoriji te države ugovornice, a posljednje zajedničko prebivalište supruga je bilo na teritoriji iste države.

3) Proglašenje nestalog za umrlog odnosno dokazivanje smrti po stavu 2. ovog člana može se vršiti samo pod uslovima predviđenim u nacionalnom zakonu nestalog lica.

Priznanje i izvršenje sudskih odluka i poravnanja u građanskim stvarima

Član 42.

Na traženje zainteresovanog lica države ugovornice priznaće odnosno dozvolice izvršenje na svojoj teritoriji sljedećih odluka sudova druge države ugovornice:

a) pravosnažnih i izvršnih sudskih odluka i sudskih poravnanja u građanskim stvarima. Pod sudovima se podrazumijevaju u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji i privredni sudovi, a u Narodnoj Republici Bugarskoj i državna arbitraža;

b) pravosnažnih i izvršnih odluka krivičnih sudova u pogledu izreke o imovinsko-pravnim zahtjevima;

v) pravosnažnih i izvršnih odluka izabranih sudova (arbitraže ili arbitražne komisije), kao i pred ovim sklopljenih poravnanja po imovinskim zahtjevima, ako je bar jedna od stranaka u postupku privredna organizacija (pravno lice).

Član 43.

1) Priznanje odnosno dozvolu za izvršenje odluka iz člana 42. ovog ugovora daju u objema državama ugovornicama nadležni okružni sudovi.

2) Po zahtjevu za priznanje odnosno za dozvolu izvršenja sud rješava u kontradiktornom postupku.

3) Odluke priznate po prethodnom stavu imaju isto pravno dejstvo kao i odluke domaćih sudova.

4) Po odlukama po kojima je data dozvola izvršenja može se tražiti i sprovesti izvršenje kao i po izvršnim odlukama domaćih sudova.

Član 44.

Zahtjev za priznanje odnosno za dozvolu izvršenja odluke stranka može podnijeti neposredno nadležnom sudu ili na način predviđen za upućivanje zamolnica u članu 7. ovog ugovora.

Član 45.

1) Zahtjev za priznanje odnosno za dozvolu izvršenja po formi treba da bude sastavljen prema zakonodavstvu države na čijoj se teritoriji ima priznati odluka odnosno dozvoliti izvršenje.

2) Uz zahtjev za priznanje odluke odnosno za dozvolu izvršenja mora se priložiti:

a) sudski otpravak odluke odnosno sudskog poravnjanja u cjelini i posebna potvrda o pravosnažnosti i izvršnosti;

b) prijevod odluke u cjelini na jeziku suda kome se zahtjev podnosi ili upućuje sačinjen saglasno članu 15. stav 1. ovog ugovora.

Član 46.

1) Priznanje odnosno dozvola izvršenja daće se pod uslovom:

a) ako po zakonima države u kojoj se priznanje odnosno dozvola izvršenja traži donošenje odluke u toj pravnoj stvari ne spada u isključivu nadležnost domaćeg suda;

b) ako je sudska odluka pravosnažna i izvršna po zakonima države ugovornice u kojoj je donijeta;

v) ako izvršenje odluke ne protivrječi zakonodavstvu države ugovornice na čijoj teritoriji treba da se provede izvršenje;

g) ako je stranka koja nije učestvovala u postupku, bila uredno pozivana i obavještavana prema zakonodavstvu države u kojoj je odluka donijeta, o čemu se mora podnijeti posebni dokaz;

d) ako po istom zahtjevu i osnovu između istih stranaka na teritoriji države ugovornice u kojoj se traži priznanje odnosno dozvola za izvršenje nije ranije od nadležnog organa donijeta pravosnažna odluka.

2) Odluke država ugovornica koje se tiču statusa državljana druge države ugovornice priznaće se pod uslovima iz prethodnog stava, kao i pod uslovom da ne budu u protivnosti sa zakonodavstvom države ugovornice u kojoj se traži priznanje odnosno odluke.

3) Odluke država ugovornica koje se tiču statusa državljana trećih država priznaće se na teritoriji druge države ugovornice samo ako se takve odluke priznaju i u državi čiji su državljani u pitanju.

Član 47.

1) Pravosnažne odluke suda jedne države ugovornice u bračnim stvarima (razvod, nevažnost, postojanje ili nepostojanje braka) priznaće se pod uslovima iz prethodnog člana na teritoriji druge države ugovornice samo u slučaju ako je bar jedan od supruga u momentu pravosnažnosti odluke bio državljanin države ugovornice čiji je sud donio odluku.

2) Gornja odredba primjenjuje se i na odluke donijete prije stupanja na snagu ovog ugovora.

3) Države ugovornice na osnovu pravosnažnih odluka iz stava 1. i 2. ovog člana koje su priznate saglasno članu 43. ovog ugovora vršiće upise promjena u registre ličnog stanja na zahtjev stranaka, ili po službenoj dužnosti na traženje organa države ugovornice koji je odluku donio.

Član 48.

Prednjim odredbama o izvršenju ne dira se u devizne i carinske propise država ugovornica u pogledu transfera gotovine i iznosa stvari dobivenih izvršenjem.

Razmjena isprava o ličnom stanju

Član 49.

1) Svaka država ugovornica dostavljaće drugoj državi ugovornici, bez taksa i troškova, isprave o ličnom stanju koje se odnose na državljane te države. Isprave će se dostavljati diplomatskom ili konzularnom predstavništvu.

2) Izvodi iz matičnih knjiga umrlih dostavljaće se odmah, a ostali izvodi skupno krajem svakog tromjesečja.

Dostavljanje isprava o ličnom stanju

Član 50.

1) Obje države ugovornice obavezuju se da će jedna drugoj dostavljati isprave o ličnom stanju bez taksa i troškova, ako budu za to zamoljene u javnom interesu.

2) Ovakve molbe upućuju se diplomatskim ili konzularnim putem nadležnim državnim organima.

Ovjeravanje isprava

Član 51.

1) Javne isprave koje je sastavio ili izdao sud ili drugi državni organ u jednoj državi ugovornici, ako su snabdjevene službenim pečatom, nije potrebno ovjeravati radi upotrebe pred sudovima i drugim državnim organima druge države ugovornice.

2) Ovo se odnosi i na prijepise javnih isprava koje je ovjerio sud ili drugi nadležni državni organ.

Član 52.

Za privatne isprave koje je ovjerio sud ili drugi nadležni državni organ jedne države ugovornice nije potrebna dalja ovjera za njihovu upotrebu pred sudovima i drugim državnim organima druge države ugovornice.

Obavještanje o pravnim propisima

Član 53.

Državni sekretarijat za inostrane poslove Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Ministarstvo inostranih poslova Narodne Republike Bugarske davaće jedan drugome na molbu tekst propisa koji važe ili su važili na području njihove države, a, po potrebi, i obavještenja o određenim pravnim pitanjima.

Dio II
PRAVNA POMOĆ U KRIVIČNIM STVARIMA
Član 54.

Države ugovornice obavezuju se da će međusobno ukazivati pravnu pomoć u krivičnim stvarima saglasno odredbama ovog ugovora.

Član 55.

Pravna pomoć obuhvata izvršenje sudskih izviđajnih i istražnih radnji kao što su ispitivanje okrivljenog, saslušavanje svjedoka i vještaka, sudski uviđaj, pretres, oduzimanje predmeta i predavanje akata i predmeta, kao i dostavljanje pismena i drugih procesnih radnji koje se odnose na određeni krivični postupak. Međutim, akti i predmeti predaće se samo ako se nalaze na čuvanju kod organa zamoljene države i ako se tome ne protive posebni razlozi; njih treba vratiti što je moguće prije.

Član 56.

Pravna pomoć neće se ukazivati ako djelo, za koje se vodi krivični postupak, prema zakonima zamoljene države, nije sudski kažnjivo ili ako je ono političko ili čisto vojno krivično djelo (koje se sastoji isključivo u povredi vojnih obaveza).

Član 57.

Pravna pomoć može se odbiti ako zamoljena država smatra da se ukazivanjem pravne pomoći mogu da ugroze njena suverena prava ili njena sigurnost, ako je to u protivnosti sa osnovnim načelima njenog zakonodavstva, ili ako je okrivljeni državljanin zamoljene države.

Član 58.

1) Ako neko lice, ma čijeg državljanstva ono bilo, primi na teritoriji jedne države ugovornice poziv u nekoj krivičnoj ili građanskoj stvari i na ovaj se dobrovoljno pojavi pred sudom druge države ugovornice kao svjedok ili vještak, ne smije se tamo goniti ili lišiti slobode zbog ranijih krivičnih djela ili kao saučesnik u krivičnom djelu koje je predmet postupka u kojem se to lice sasluša kao svjedok ili vještak. Sa krivičnim djelima izjednačuju se kažnjive radnje po kojima vode postupak upravni organi.

2) Međutim, lice navedeno u stavu 1. ovog člana gubi ovo pravo ako ne napusti teritoriju države pred čijim se sudom pojavilo u roku od pet dana pošto mu je sud saopštio da je slobodno i ako je pri tome imalo stvarne mogućnosti da napusti teritoriju te države.

3) U zamolnici za dostavljanje poziva treba navesti iznos koji će se isplatiti za pokriće troškova putovanja i boravka. Država od koje potiče zamolnica daće pozvanom licu, na njegovo traženje, predujam za pokriće troškova putovanja i boravka.

Član 59.

1) Kad je neophodno potrebno da sud jedne države ugovornice neposredno sasluša kao vještaka ili svjedoka lice koje je lišeno slobode na teritoriji druge države ugovornice, može se za njegovu privremenu predaju zamoliti Državni sekretarijat za inostrane poslove Federativne Narodne Republike Jugoslavije odnosno Ministarstvo inostranih poslova Narodne Republike Bugarske.

2) Ovoj molbi udovoljiće se ako takvo lice na to pristaje i ako se tome ne protive posebni razlozi. Takvo lice treba da bude vraćeno što je moguće prije. Pri tome će se primijeniti odredba člana 58. stav 1. ovog ugovora.

3) Pod uslovima iz člana 58. i prethodnih stavova ovog člana može se dozvoliti i tranzit lica pritvorenog u trećoj državi preko teritorije jedne države ugovornice radi saslušanja u drugoj državi ugovornici.

Član 60.

1) Na zahtjev jedne države ugovornice druga država ugovornica će, i u slučajevima kada nije dopušteno izdavanje vratiti stvari koje su u izvršenju krivičnog djela sa teritorije države koja zahtjev postavlja odnijete od izvršioca na teritoriji zamoljene države, ili stvari koje je izvršilac dobio u zamjenu za pomenute stvari. Ako se pojavi spor oko savjesnosti držanja rješavaju sudovi države u kojoj se stvari nalaze.

2) Zamoljena država može privremeno zadržati stvari iz prethodnog stava, ako je to neophodno u krivičnom postupku koji se vodi na njenoj teritoriji.

Član 61.

Za ukazivanje pravne pomoći u krivičnim stvarima primjenjuju se shodno odredbe članova 7-11, 12. stav 1, 13. stav 1 i 14-17 ovog ugovora.

Obavještavanja o kaznama

Član 62.

1) Države ugovornice dostavljace uzajamno diplomatskim putem svakog tromjesečja prijepise kaznenih listova o pravosnažnim osuđujućim presudama koje se odnose na državljane druge države ugovornice.

2) Osim toga, države ugovornice dostavljace uzajamno i docnije odluke koje se odnose na takve presude i unose se u kazneni registar.

3) Osim toga, države ugovornice dostavljace uzajamno po molbi u pojedinačnim slučajevima izvode iz presuda navedenih u stavu 1. ovog člana.

Član 63.

Države ugovornice davaće uzajamno po molbi diplomatskim putem obavještenja o upisima u kazneni registar:

a) koja se odnose na državljane države koja moli takva obavještenja;

b) koja se odnose na druga lica ako se protiv ovih u državi koja moli obavještenja vodi krivični postupak, a ta lica se nalaze u toj državi. Zamoljena država može odbiti davanje obavještenja ako je osuđeni njen državljanin.

Član 64.

1) Države ugovornice se obavezuju da će se uzajamno obavještavati o krivičnim djelima izvršenim na teritoriji jedne od njih od strane državljana druge države, a koji su po izvršenom djelu prebjegli na teritoriju svoje države.

2) Zajedno sa obavještenjem iz prethodnog stava predavaće se i sva poznata dokazna sredstva o izvršenom krivičnom djelu.

Troškovi Član 65.

Troškove prouzrokovane ukazivanjem pravne pomoći u krivičnim stvarima kao i davanjem obavještenja snosiće ona država ugovornica na čijoj su teritoriji nastali.

Izdavanje i tranzitiranje okrivljenih i osuđenih lica

Uslovi za izdavanje Član 66.

Države ugovornice obavezuju se da će, pod uslovima iz ovog ugovora uzajamno izdavati lica protiv kojih se vodi krivični postupak ili protiv kojih je u takvom postupku pravosnažno izrečena kazna u državi koja postavlja zahtjev za izdavanje.

Član 67.

1) Zamoljena država odobriće izdavanje lica protiv koga se u državi koja postavlja zahtjev za izdavanje vodi krivični postupak zbog krivičnog djela za koje je po zakonima obje države ugovornice predviđena maksimalna kazna lišenja slobode u trajanju najmanje dvije godine ili teža kazna.

2) Za dokaz osnovanosti zahtjeva za izdavanje u ovakvim slučajevima dovoljan je akt nadležnog organa države koja postavlja zahtjev za izdavanje kojim se određuje pritvor ili istražni zatvor, otvara istraga, podiže optužnica, raspisuje potjernica ili drugi akt istog dejstva. U takvom aktu treba da su označeni opis djela zbog koga se izdavanje traži i činjenično stanje, vrijeme i mjesto izvršenja djela i pravna kvalifikacija djela.

Član 68.

1) Pod uslovima iz stava 1. člana 67. ovog ugovora zamoljena država će, takođe, odobriti izdavanje lica koje je pravosnažnom sudskom presudom osuđeno na kaznu lišenja slobode najmanje 6 mjeseci.

2) Pravosnažne sudske odluke su potpun dokaz o osnovanosti zahtjeva za izdavanje, bilo da su izrečene u prisustvu ili odsustvu lica na koje se odnose. Ako je pravosnažna odluka izrečena u odsustvu države ugovornice se saglašavaju, da takvu odluku neće izvršavati prema izdatom licu, nego će ponoviti postupak i izdatom licu suditi u njegovom prisustvu.

Član 69.

Zamoljena država može odbiti izdavanje:

- a) ako je krivično djelo zbog koga se traži izdavanje izvršeno na njenoj teritoriji;
- b) ako se izdavanje traži zbog krivičnog djela izvršenog na teritoriji treće države, a djelo je već presuđeno u trećoj državi.

Član 70.

Zahtjev za izdavanje odbiće se u sljedećim slučajevima:

- a) ako je lice čije se izdavanje traži državljanin zamoljene države;
- b) ako je protiv lica čije se izdavanje traži za isto djelo izrečena pravosnažna presuda od suda zamoljene države. Međutim, izdavanje će se odobriti ako se po zakonu zamoljene države stiču uslovi za ponavljanje postupka za to djelo;
- v) ako je po zakonu bilo koje države ugovornice nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja ili izvršenja kazne, i to prije nego što je postavljen zahtjev za izdavanje;
- g) ako nije stavljen prijedlog odnosno podignuta tužba za krivično gonjenje, u slučajevima kada je po zakonu države koja postavlja zahtjev za izdavanje ili države gde je djelo izvršeno, pokretanje krivičnog postupka uslovljeno stavljanjem prijedloga odnosno podnošenjem tužbe.

Član 71.

- 1) Izdavanje se neće odobriti za djelo koje se po ocjeni zamoljene države smatra političkim krivičnim djelom.
- 2) Neće se smatrati političkim krivičnim djelom ono krivično djelo za čije su gonjenje države ugovornice obavezne po međunarodnim ugovorima (genocid, zločini protiv čovječnosti i mira, ratni zločini, uništavanje kulturnih i istorijskih spomenika i dr.).

Član 72.

Izdavanje se neće takođe odobriti za čisto vojna krivična djela (koja se sastoje isključivo u povredi vojnih obaveza), kao i za štamparske krivice.

Postupak za izdavanje

Član 73.

- 1) Zahtjev za izdavanje podnosi se diplomatskim putem. Na isti način države ugovornice dostavljaju uzajamno sva obavještenja i odluke donijete u vezi sa izdavanjem.
- 2) Uz zahtjev za izdavanje, pored dokaza, iz člana 67. stav 2. i člana 68. stav 2. ovog ugovora, treba priložiti:
 - a) dokaze ili podatke o državljanstvu traženog lica;
 - b) podatke i sredstva za utvrđivanje identiteta traženog lica, a po mogućnosti i druge podatke za njegov brzi pronalazak, ako ono već nije identifikovano u zamoljenoj državi;
 - v) tekst krivičnog zakona koji se odnosi na krivično djelo zbog koga se izdavanje traži kako države koja postavlja zahtjev za izdavanje tako i države u kojoj je djelo izvršeno.

3) Ako se traži izdavanje po članu 68. ovog ugovora mora se priložiti i dokaz da je presuda pravosnažna.

4) Zahtjev i svi prilozi moraju biti prevedeni na službeni jezik zamoljene države. Svi prilozi se dostavljaju u originalu ili u ovjerenom prijepisu.

5) Valjanost forme svih priloga cijeni se po zakonu države koja postavlja zahtjev.

Član 74.

1) Ako su ispunjeni uslovi za izdavanje prema ovom ugovoru zamoljena država je obavezna da odmah po prijemu zahtjeva za izdavanje preduzme sve mjere za pronalazak traženog lica i za izvršenje zahtjeva, a ako je potrebno narediće se i njegovo pritvaranje, čim to lice bude pronađeno.

2) Ali ako se iz dokumenata priloženih uz zahtjev za izdavanje ne može pouzdano utvrditi da su ispunjeni svi uslovi potrebni za odobrenje izdavanja, zamoljena država zatražiće od države koja zahtjev postavlja da joj u utvrđenom roku dostavi dopunske podatke i obavještenja. Ovaj se rok može produžiti na traženju države koja zahtjev postavlja.

3) Ako u određenom roku ne bude postupljeno po traženju zamoljene države, postupak za izdavanje će se obustaviti, a traženo lice biće oslobođeno. Ovo ne sprečava da se postupak za izdavanje nastavi, kad se naknadno udovolji traženju zamoljene države.

Član 75.

1) Na neposredni zahtjev nadležnog suda, ili organa gonjenja jedne države ugovornice koji je upućen pismeno ili telegrafski, zamoljena država će, saglasno njenim zakonima, preduzeti privremeno protiv lica čije se izdavanje traži mjere obezbjeđenja, uključujući i pritvaranje, ako se u tom zahtjevu označi postojanje jednog od dokumenata iz člana 67. stav 2. i člana 68. stav 2. ovog ugovora, kao i organ od koga taj dokument potiče i broj i datum tog dokumenta.

2) Postupak po stavu 1. ovog člana obustavlja se ako u roku koji odredi nadležni organ zamoljene države ne bude dostavljen zahtjev za izdavanje. Na obrazloženi zahtjev države od koje potiče zahtjev za izdavanje ovaj se rok može produžiti.

3) Zahtjev iz stava 1. ovog člana treba da bude potvrđen diplomatskim putem.

4) Država koja postavlja zahtjev za izdavanje biće bez odlaganja obaviještena o privremenom pritvaranju ili o drugim privremenim mjerama obezbjeđenja odnosno o razlozima zbog kojih se njen zahtjev nije mogao izvršiti.

5) Nadležni organi država ugovornica mogu i bez zahtjeva iz stava 1. ovog člana pr tvoriti lice koje se nalazi na njihovoj teritoriji, ako doznaju da je ono na teritoriji druge države ugovornice izvršilo krivično djelo za koje se po ovom ugovoru dopušta izdavanje. Druga država ugovornica biće o tome bez odlaganja obaviještena.

Član 76.

1) Potpuno ili djelimično odbijanje zahtjeva za izdavanje ili odlaganje njegovog izvršenja treba obrazložiti.

2) Izvještavajući državu koja je postavila zahtjev za izdavanje o odobrenom izdavanju, zamoljena država će jednovremeno saopštiti vrijeme i mjesto na granici gde će se izvršiti predaja.

Član 77.

Država koja je postavila zahtjev za izdavanje, sem u slučaju više sile, obavezna je da na određenom mjestu izdato lice preuzme najdalje u roku od tri dana od dana određenog za predavanje; u protivnom odnosno lice može biti oslobođeno.

Član 78.

1) Zamoljena država će donijeti odluku po zahtjevu za izdavanje i u slučaju ako se protiv lica čije se izdavanje traži u zamoljenoj državi vodi krivični postupak ili je ono osuđeno zbog nekog drugog krivičnog djela; ako zahtjev bude uvažen predaja će se odložiti dok takvo lice izdrži kaznu ili postupak bude na drugi način obustavljen.

2) I u slučaju iz stava 1. ovog člana može se traženo lice privremeno predati državi koja zahtijeva izdavanje radi sprovođenja istrage, ali će ta država vratiti izdato lice zamoljenoj državi najdocnije kad bude donesena sudska presuda u predmetu zbog koga je privremeno izdato, a u svakom slučaju najdalje tri mjeseca od dana predaje.

Član 79.

Ako izdavanje jednog lica traži više država zbog istog ili raznih krivičnih djela, zamoljena država rješava prema okolnostima datog slučaja kome će zahtjevu udovoljiti.

Član 80.

1) Izdato lice ne može se krivično goniti niti se protiv njega može izvršiti kazna zbog krivičnog djela učinjenog prije izdavanja, ako ono nije bilo osnov za izdavanje, niti se ono može za takvo djelo izdati trećoj državi radi suđenja ili izvršenja kazne, ako se za ovo ne dobije naknadni pristanak države ugovornice koja je odobrila izdavanje. Između država ugovornica pristanak se ne može odbiti ako se tiče krivičnog djela za koje po odredbama ovog ugovora postoje uslovi za izdavanje.

2) Pristanak se neće tražiti ako predato lice ne napusti teritoriju države kojoj je bilo predato po isteku mjesec dana od dana okončanja krivičnog postupka, a ako je osuđeno - po isteku mjesec dana od dana izdržane ili oprostene kazne ili ako se to lice ponovo vrati na teritoriju te države. U ovaj rok se ne računava vrijeme u kome odnosno lice bez svoje krivice nije moglo napustiti teritoriju te države.

Član 81.

Država koja je postavila zahtjev za izdavanje obavijestit će zamoljenu državu o rezultatu krivičnog postupka protiv predatog lica. Ako je protiv toga lica donijeta presuda, dostaviće sa prijepis te presude po njenoj pravosnažnosti.

Član 82.

1) Države ugovornice su obavezne da, bez posebnog zahtjeva, u postupku za izdavanje uzajamno dostavljaju:

a) predmete koji mogu poslužiti kao dokaz protivu lica čije je izdavanje traženo. Zamoljena država može privremeno zadržati te stvari ako je to neophodno za vođenje drugog krivičnog postupka;

b) sve predmete nađene u posjedu traženog lica ili kod trećih lica, koje su on ili njegov saučesnik pribavili krivičnim djelom zbog koga se izdavanje traži, ili koji predstavljaju protivvrijednost primljenu za predmete pribavljene tim krivičnim djelom ili nagradu za njegovo izvršenje. Ako se pojavi spor oko savjesnosti držanja rješavaju sudovi zemlje u kojoj se stvari nalaze.

2) Ovi će se predmeti dostaviti državi koja je zahtjev za izdavanje postavila prilikom predaje izdatog lica, a ako to nije moguće, onda naknadno. Ovako će se postupiti i u slučajevima gdje do izdavanja nije došlo usljed smrti ili bjekstva traženog lica.

3) Prava trećih lica na ovakvim predmetima ostaju nepovrijeđena. Po okončanju krivičnog postupka ovi će se predmeti vratiti bez naknade licu kome pripadaju. Ako se ne može ustanoviti lice kome oni pripadaju predmet će se bez naknade vratiti zamoljenoj državi.

Član 83.

Ako predato lice izbjegne krivični postupak i ponovo se vrati na teritoriju zamoljene države biće na ponovni zahtjev izdato bez ikakvih formalnosti.

Tranzit Član 84.

1) Države ugovornice su dužne da po zahtjevu dopuste tranzit preko svoje teritorije lica izdatog od treće države drugoj državi ugovornici. Država nije dužna da odobri tranzit lica za koje ne postoje uslovi za izdavanje po ovom ugovoru.

2) Zahtjev za odobrenje tranzita upućuje se na isti način kao i zahtjev za izdavanje.

3) Zamoljena država odobriće tranzit na način koji je za nju najpovoljniji.

Član 85.

Troškove skopčane sa izdavanjem snosi država na čijoj teritoriji su nastali. Troškove tranzita snosi država od koje potiče zahtjev za tranzit.

Član 86.

Države ugovornice se obavezuju da neće davati državljanstvo licima čije se izdavanje traži, sem u slučaju da takvo lice dobije otpust iz dotadanjeg državljanstva, odnosno da će sačekati sa odlučivanjem po molbi za davanje državljanstva do odluke po zahtjevu za izdavanje, naročito ako država koja postavlja zahtjev za izdavanje ukaže, da je državljanstvo traženo radi izbjegavanja izdavanja.

Dio III
ZAVRŠNE ODREDBE
Član 87.

Sva sporna pitanja u primjeni ovog ugovora rješavaće države ugovornice diplomatskim putem.

Član 88.

Ovaj ugovor biće ratifikovan, a ratifikacioni dokumenti razmijenije se u Beogradu.

Član 89.

1) Ovaj ugovor stupa na snagu trideset dana od dana razmjene ratifikacionih dokumenata.

2) Toga dana prestaju važiti konvencije zaključene između dviju država ugovornica u Sofiji 26. novembra 1923. godine, i to: Konvencija o sudskoj pomoći i Konvencija o izdavanju krivaca i o pravnoj pomoći u krivičnim djelima.

3) Ovaj ugovor zaključuje se na neodređeno vrijeme a njegova važnost prestaje po isteku jedne godine od dana kada ga jedna od država ugovornica otkaže.

Sačinjeno u Sofiji na dan 23. marta 1956. godine u dva originala na srpskohrvatskom i bugarskom jeziku, s tim da su oba teksta autentična.

Za Federativnu Narodnu Republiku Jugoslaviju
ku Bugarsku

Za Narodnu Republi-